

Az erdő a fagazdálkodási ágazat alapja

Beszélgetés Sulyok Ferencsel, a FAGOSZ elnökével

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség a hazai faipari ágazatban érdekelt gazdálkodó szervezeteket, vállalkozásokat fogja össze és látja el közös szakmai képviseletüket. Sulyok Ferencsel, a FAGOSZ elnökével csaknem éppen egy évvel ezelőtt beszélgettünk a fapiac helyzetéről, meghatározó folyamatairól és a jövőképről. A változások, az átalakulások volume-ne és üteme azóta sem csökkent, így ismét időszérűvé vált, hogy részletes áttekintést adjunk az ágazatot érintő szakmai kérdésekről.

Sulyok Ferenc, a FAGOSZ elnöke, a KE-FAG Zrt. vezérigazgatója

– Az elmúlt években jelentős változások zajlottak a fapiacon. Az elmúlt 5 évre visszatekintve, összefoglalva melyek voltak ennek a főbb állomásai és mozgatórugói?

– Mozgalmas évek vannak mögöttünk, s nem kizárt, hogy a java még csak most jön! Öt évvel ezelőtt úgy tűnt, hogy a piacnak nem kell ennyi faanyag. Erős kínálatot, és így nyomott árakat teremtett a természeti katasztrófák miatt kényszerűen letermelésre kerülő famennyiség. A piaci helyzetet tovább rontotta az, hogy a kínálat bősége mellett a kereslet is csökkent, elsősorban az energetikai szektor részéről. 2020 végén azonban fordulat történt. A gazdaság élénkülése rengeteg faanyagot igényelt, miközben a korábbi természeti haváriákból származó készletek „elkoptak”. A 2021. év végére már egyértelműen erős keresleti piac

alakult ki, melyet 2022 februárjától tovább erősített az orosz–ukrán háború.

– 2020-ban jelentős mélyponton voltak az értékesítési lehetőségek. Milyen tényezők segítették a kilábalást?

– A járványidőszakban a barkácsolások, a felújítások felfutása, majd a gazdaságélénkítő programok hatására felpörgő építőipar, valamint ezzel egy időben az amerikai–kanadai kereskedelmi háború miatt Európában megjelenő épületfaigény azt eredményezte, hogy keresleti piac alakult ki. A gazdasági élénkülés magával húzta a csomagolóanyag-ipar, a papíripar növekvő alapanyag-szükségletét is. Mindemellett a lakossági tűzifapiac is megélénkült. Karanténidőszakban melegebben tartották a lakásokat, a kényszerűen otthonmaradóknak jutott idejük a tűzfával foglalkozni és egyben elkezdődött egy biztonsági betárolás is.

– 2021 valóban a kilábalás és a fapiaci fellendülés éve volt?

– Igen, azzal a kiegészítéssel, hogy a kilábalás már 2020 végén elkezdődött.

– Mely választékok iránt nőtt meg a kereslet a 2021-es évben? Jelentős változás ez a korábbi évek megszokott piaci viszonyaihoz képest?

– A keresletet az építőipar generálta, de gyakorlatilag az összes fatermék iránt jelentősen nőtt a kereslet. Problémát a faipari melléktermék hasznosítása jelentett, igaz ez csak átmeneti gond volt. A fűrészüzemek termelésének fellendülésével nagy mennyiségű melléktermék jelent meg a piacon, melynek azonnali fogadására sem az energetikai szektor, sem a mellékterméket hasznosító egyéb iparágak (lap- és lemezipar, papíripar) nem volt felkészülve. Egyes üzemek eleinte „fulladoztak” az apríték- és fűrészporhalmokban, de 2021. év második felére normalizálódott a melléktermékek piaca is.

– Nemcsak a politikában, hanem a gazdaságban is új helyzetet teremtett az orosz–ukrán háború. Milyen eddigi hatásai vannak a konfliktusnak a fapiacra nézve?

– Egyrészt Európa faigényének kielégítése szempontjából Oroszország, Ukrajna, valamint Fehéroroszország szerepe jelentős, különösen a fenyő fűrészáruból és egyéb, fenyőből készült fatermékekből. Ez a kereskedelmi kap-

csolat idén február végével gyakorlatilag minimálisra csökkent. Másrészt a földgáz- és kőolajellátás körüli bizonytalanságok teljesen átírták nemcsak Európa, hanem az egész világ energetikai koncepcióját. A faanyag jelentősen felértékelődött, úgy is mint könnyen feldolgozható nyersanyag és úgy is mint energiaforrás.

– Hogyan látja a háború további hatásait, mire számíthatunk az év hátralévő részében?

– A választ segítő varázsgömb nincs nálam, de szerintem a legfontosabb kérdés, hogy az energiaköltségeket hogyan sikerül majd kordában tartani, azaz milyen mértékben sikerül a tervezetten lejáró életciklusú erőművek működési idejét meghosszabbítani, mennyire sikerül további új erőművi kapacitásokat piacra léptetni? Amennyiben ezek a törekvések nem vezetnek eredményre, akkor a magas energiaárak a teljes gazdaságot le fogják fékezni, így a faipart is.

– Kell-e számítanunk ellátásbiztonsági problémára Magyarországon?

– Nem tartok ettől. A járványhelyzet sokat edzett a piaci szereplőkön.

– Az euróárfolyam elmúlt években történt jelentős változása milyen hatást váltott/vált ki az exportértékesítés területén?

– Az árfolyamnak önmagában véve nincs hatása az export értékesítésre. A belföldi felhasználók amennyiben alapanyaghoz szeretnének jutni, kény-

telenek igazodni a piaci helyzethez és így a piaci árakhoz. A kivített a járványügyi korlátozások feloldása és a külföldi feldolgozóipari kapacitások bővülése motiválja.

– *Egyre komolyabb kérdésnek tűnik a fakitermelésben dolgozó munkaerő megtartása. Milyen lehetőségeket lát a fakitermelő vállalkozások életben tartására?*

– Nem könnyű a feladat, ez a kérdés egy külön tanulmányt igényelne. Az anyagi elismerést a piac kikényszeríti, de ez sokszor még nem elég. Az egyik legfontosabb feladat a kiszámítható termelésütemezés lenne. A fakitermelési korlátozásokkal terhelt vegetációs időszakra előre tervezetten kell feladatot biztosítani. Nyilván emellett sokat segítenek a finanszírozási megoldások (termelési előlegek, kedvezményes gépvásárlások), a hatékonyabb és balesetmentes munkavégzést támogató képzések is. Minden olyan kezdeményezés jól jön, ami tudatosítja a fakitermelő vállalkozásokban azt, hogy az erdőgazdálkodók kiemelt partnereként tekintenek rájuk.

– *Az egyre szigorodó védelmi előírások és célkitűzések mellett van-e jövője a faanyag hasznosításának? Egyáltalán tekinthetünk-e fenntarthatóan termelt, zöld alapanyagként a fára?*

– A faanyag a modern kor megkerülhetetlen és számos innovációs potenciált hordozó nyersanyaga. A természetes körforgás részeként, fenntartható gazdálkodás keretében előállított fával mi lenne képes konkurálni?

– *A zöld felhasználási törekvéseknek mennyire szab határt a növekvő faár?*

– A fa ára valóban emelkedik, de vizsgáljuk csak meg a helyettesítő ter-

mékek árát! Elvégezve egy összehasonlítást az acélipari termékek, vagy pl. egy betonszerkezet kivitelezésének a költségeivel, máris másként ítéljük meg a faárak növekedését. Egy energiakrízisben hatalmas előnye a fának, hogy megmunkálásához viszonylag kevés energiabefektetés szükséges.

– *A Soproni Egyetem tavaly az egész fagazdálkodási ágazatot érintő kerekasztal-beszélgetést szervezett, amely idén immár a második alkalommal folytatódott. Egyszerre szólították meg a faipar és az erdőgazdálkodás képviselőit. Indokolt, és van alapja a közös gondolkodásnak?*

– A fagazdálkodási ágazat alapja az erdő. Az erdő alapú gazdaság fejlesztése érdekében megkerülhetetlen, hogy az ágazat képviselői a gondolkodásaikat egymással megismertessék és közös érdekek mentén fogalmazzák

meg javaslataikat, alakítsák környezetük és a döntéshozók véleményét.

– *Melyek a fagazdálkodás legnagyobb jövőbeli kihívásai és mik a jövő lehetőségei?*

– A legnagyobb kihívása annak a térnek a meghatározása lesz, hogy a jövőben érdemben hol lehet majd faanyagot előállítani. Egyrészt a túlzó természetvédelmi korlátozások jelenthetnek akadályt, másrészt az erdőgazdálkodás klimatikus és ökonomiai korlátjai.

A mezőgazdaság, és ezen belül az élelmiszer-termelés jelentősége várhatóan tovább erősödik. Magyarországon azonban van bőven olyan terület, mely a mezőgazdasági termelés számára alkalmatlan, ezért a racionális földhasználat és klimatikus adottságok alapján, klímavédelmi célok elérése érdekében is reális törekvés az, hogy néhány éven belül – a tervek szerint 2030-ra – az ország területének 27%-át faállomány borítsa.

Az élelmiszerek iránti növekvő igények viszont várhatóan fékezni fogják azt, hogy a mezőgazdasági terményeket egyéb célokra (pl. bioetanol vagy izocukor gyártásra stb.) használják fel, s mindez reményeim szerint erős lendületet fog adni a faanyag kémiai hasznosítását szorgalmazó törekvéseknek is.

Az ágazat jövőbeni lehetőségeit meghatározza az, hogy egy hatékonyan megmunkálható, sokoldalúan hasznosítható nyersanyaggal rendelkezik, melynek a feldolgozás során keletkező melléktermékeire is várhatóan egyre nagyobb piaci igény lesz.

Lomniczi Gergely

Fotó: FAGOSZ

